

Odpowiedzialność dyscyplinarna adwokatów i radców prawnych

Wybór orzecznictwa

4. wydanie

Odpowiedzialność dyscyplinarna adwokatów i radców prawnych
Wybór orzecznictwa

W serii Orzecznictwo Aplikanta polecamy:

KODEKS CYWILNY, wyd. 8

KODEKS KARNY, wyd. 5

J. Rychlik

KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO, wyd. 8

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO, wyd. 8

KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO, wyd. 5

M. Kurman

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY, wyd. 3

J. Witas

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH, wyd. 8

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA ADWOKATÓW I RADCÓW
PRAWNYCH. WYBÓR ORZECZNICTWA**, wyd. 3

PRAWO ADMINISTRACYJNE MATERIALNE, wyd. 5

ksiegarnia.beck.pl

Beck Akademia
testy prawnicze

legalis C.H.BECK

Odpowiedzialność
dyscyplinarna
adwokatów
i radców prawnych
Wybór orzecznictwa

4. wydanie

Wydawnictwo C.H.Beck
Warszawa 2022

Odpowiedzialność dyscyplinarna adwokatów i radców prawnych. Wybór orzecznictwa
4. wydanie

Stan prawny: wrzesień 2022 r. (uwzględnia zmiany w KERP wchodzące w życie 1.1.2023 r.)
(aktualizacja do marca 2023 r. na stronie www.aktualizacje.beck.pl)

Wybór orzeczeń i opracowanie merytoryczne: Joanna Ablewicz

Korekta: Klaudia Wygralak

Projekt okładki: Robert Rogiński

Orzeczenia pochodzą z następujących źródeł:

K. Korczyńska, R. Baszuk, Etyka adwokacka. Wybór orzeczeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, seria: Orzecznictwo Aplikanta, Wydawnictwo C.H.Beck;

M. Król (red.), Etyka adwokacka i radcowska. Komentarz, orzecznictwo i kazusy, seria: Aplikacje prawnicze, Wydawnictwo C.H.Beck;

W. Marchwicki, M. Niedużak, Odpowiedzialność dyscyplinarna, etyka zawodowa adwokatów i radców prawnych. Orzecznictwo, seria: Zbiory Orzecznictwa Becka, Wydawnictwo C.H.Beck;

J. Naumann, Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. Komentarz, seria: Komentarze Becka, Wydawnictwo C.H.Beck;

T. Scheffler, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, seria: Komentarze Becka, Wydawnictwo C.H.Beck;

Orzeczeń opublikowanych na stronie WSD adwokatury, wsd.adwokatura.pl/orzecznictwo;

Orzeczeń opublikowanych na stronie WSD radców prawnych, wsd.kirp.pl/;

Orzeczeń dostępnych w Systemie Informacji Prawnej Legalis;

Orzeczeń publikowanych na Temidum.pl, www.temidium.pl

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2022**

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Opinie zawarte w niniejszej publikacji wyrażają osobisty punkt widzenia Autora.
Wydawnictwo C.H.Beck nie ponosi odpowiedzialności za zawarte w niej informacje.

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-8291-277-7

ISBN e-book 978-83-8291-278-4

Spis treści

Wstęp	VII
Wykaz skrótów	IX
Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks etyki adwokackiej) z 10.10.1998 r. (K. Adw. z 2018 r. poz. 3)	1
Rozdział I. Przepisy ogólne	1
Rozdział II. Wykonywanie zawodu	98
Rozdział III. Stosunek do sądu i innych organów, przed którymi występuje adwokat	180
Rozdział IV. Stosunek do kolegów	210
Rozdział V. Stosunek do klientów	227
Rozdział VI. Praca w samorządzie. Stosunek do władz adwokatury	277
Uchwała Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z 2.11.2014 r. (K. Rad. Prawn. z 2014 r. poz. 110) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą z 8.7.2022 r. (obowiązuje od 1.1.2023 r.)	299
Dział I. Postanowienia ogólne	300
Dział II. Podstawowe zasady wykonywania zawodu oraz wartości i obowiązki etyczne radcy prawnego	309
Dział III. Wykonywanie zawodu	373
Rozdział 1. Tajemnica zawodowa	373
Rozdział 2. Zajęcia niedopuszczalne oraz konflikt interesów	381
Rozdział 3. Informowanie o wykonywaniu zawodu oraz pozyskiwanie klientów	390
Rozdział 4. Wynagrodzenie radcy prawnego oraz środki klienta	395
Rozdział 5. Wolność słowa i pisma	400
Rozdział 6. Wspólne wykonywanie zawodu	420
Rozdział 7. Świadczenie pomocy prawnej na rzecz osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej	421
Dział IV. Stosunek do klienta	422
Dział V. Stosunek do sądów i urzędów	430
Dział VI. Stosunki pomiędzy radcami prawnymi	438
Dział VII. Stosunki radcy prawnego z samorządem	444

Wstęp

Aplikancie,

trzymasz w ręku Orzecznictwo Aplikanta – Odpowiedzialność dyscyplinarna adwokatów i radców prawnych. Zawiera ono tezy orzeczeń do wybranych artykułów Kodeksu etyki adwokackiej i Kodeksu Etyki Radców Prawnych.

Cały zbiór składa się z 9 części: Orzecznictwa do Kodeksu cywilnego, Orzecznictwa do Kodeksu postępowania cywilnego, Orzecznictwa do Kodeksu spółek handlowych, Orzecznictwa do Kodeksu postępowania administracyjnego, Orzecznictwa do Kodeksu postępowania karnego, Orzecznictwa do Kodeksu karnego, Orzecznictwa do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Orzecznictwa do prawa administracyjnego materialnego oraz Orzecznictwa dyscyplinarnego.

W niniejszym opracowaniu znajdziesz tezy najważniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Samorządu adwokackiego oraz Wyższego Sądu Dyscyplinarnego radców prawnych. Pełną treść orzeczenia wraz z uzasadnieniem możesz następnie wyszukać w dostępnym na egzaminie systemie informacji prawnej.

Orzecznictwo Aplikanta jest wyjątkowe, ponieważ nasze materiały możesz spokojnie zabrać na egzamin, a ponadto artykuły i przyporządkowane im tezy pozwolą Ci na szybkie znalezienie właściwego orzeczenia. Dzięki temu unikniesz kolejek do komputerów w trakcie egzaminu.

Co więcej, nie martw się, że przed egzaminem zostaną opublikowane nowe orzeczenia, których niniejsza książka nie zawiera, a które będą podstawą do prawidłowego rozwiązania kasusów.

Jeśli zatem jesteś aplikantem tuż przed końcowym egzaminem prawniczym zawodowym, oto zestaw książek z Orzecznictwem Aplikanta, które musisz mieć każdego dnia pod ręką, aby zdać egzamin adwokacki lub radcowski.

Zbiór ten przyda się również Aplikantom, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę z poszczególnych dziedzin prawa w trakcie aplikacji.

Redakcja

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

EKPCz	Europejska Konwencja Praw Człowieka
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny
KERP	uchwała Nr 3/2014 z 22.11.2014 r. Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r.
KP	ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks Pracy
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego
KPK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego
KPW	ustawa z 24.8.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia
PolicjaU	ustawa z 6.4.1990 r. o policji
PrAdw	ustawa z 26.5.1982 r. – Prawo o adwokaturze
PrPras	ustawa z 26.1.1984 r. – Prawo prasowe
PrUSP	ustawa z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych
RadPrU	ustawa z 6.7.1982 r. o radcach prawnych
RPRD	Regulamin działania rzeczników dyscyplinarnych (uchwała Nr 9/2008 Naczelnej Rady Adwokackiej z 15.3.2008 r. ze zm. wprowadzonymi uchwałą Nr 103/2013 z 22.6.2013 r.)
TKU	ustawa z 30.11.2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym
TUE	Traktat o Unii Europejskiej
UstrójAdwU	ustawa z 19.12.1996 r. o ustroju adwokatury
ZawLekU	ustawa z 5.12.1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty

ZZEAiGZ Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką 10.10.1998 r. (uchwała Nr 2/XVIII/98) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej Nr 32/2005 z 19.11.2005 r. oraz uchwałami Naczelnej Rady Adwokackiej Nr 33/2011, Nr 54/2011 z 19.11.2011 r., Nr 64/2016 z 25.6.2016 r. i Nr 66/2019 z 21.9.2019 r.

2. Organy orzekające

ETPCz	Europejski Trybunał Praw Człowieka
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
NRA	Naczelna Rada Adwokacka
ORA	Okręgowa Rada Adwokacka
SKO	Samorządowe Kolegium Odwoławcze
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WKD	Wojewódzka Komisja Dyscyplinarna
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny
WSD	Wyższy Sąd Dyscyplinarny

3. Czasopisma i publikatory

Dz.U.	Dziennik Ustaw
MoP	Monitor Prawniczy
OSN-SD	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna
Pal.	Palestra
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	Państwo i Prawo
R. Pr.	Radca Prawny

4. Inne skróty

art.	artykuł
lit.	litera
m.in.	między innymi
Nr	numer
orz.	orzeczenie
poz.	pozycja
r.	rok

RP	Rzeczpospolita Polska
s.	strona
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
tw.	tak zwany
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
w.	wiek
wyr.	wyrok
z.	zeszyt
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz

Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks etyki adwokackiej) z 10.10.1998 r. (K. Adw. z 2018 r. poz. 3)¹

Nawiązując do długoletniej tradycji, zwłaszcza zaś doświadczeń w wykonywaniu wolnego, niezależnego i samorządnego zawodu, zgromadzonych w okresie osiemdziesięciolecia Odrodzonej Adwokatury Polskiej, opierając się na wzorcach pierwszego Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu uchwalonego przez Naczelną Radę Adwokacką 6 i 7 maja 1961 roku, dostrzegając potrzebę udoskonalenia i dostosowania reguł wykonywania zawodu i życia korporacyjnego do zmieniającej się rzeczywistości, Naczelna Rada Adwokacka postanowiła 10 października 1998 r. uchwalić Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej).

Rozdział I. Przepisy ogólne

§ 1.

- 1. Zasady etyki adwokackiej wynikają z norm etycznych przystosowanych do zawodu adwokata.**
- 2. Naruszeniem godności zawodu adwokackiego jest takie postępowanie adwokata, które mogłoby go poniżyć w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu.**
- 3. Obowiązkiem adwokata jest przestrzegać norm etycznych oraz strzec godności zawodu adwokackiego.**
- 4. Obowiązkiem adwokata wykonującego zawód za granicą jest przestrzeganie norm zawartych w niniejszym kodeksie, jak również norm etyki adwokackiej obowiązujących w kraju goszczącym.**

Wobec Adwokata XY toczy się postępowanie dyscyplinarne oraz karne. Obwiniona stoi pod zarzutami posłużenia się świadomie i celowo podrobionymi dokumentami Sądu Okręgowego. Dodatkowo podejrzana jest o to, że reprezentowanym w spra-

¹ Uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką 10.10.1998 r. (uchwała Nr 2/XVIII/98) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej Nr 32/2005 z 19.11.2005 r., uchwałami Naczelnej Rady Adwokackiej Nr 33/2011 – Nr 54/2011 z 19.11.2011 r., Nr 64/2016 z 25.6.2016 r. oraz Nr 66/2019 z 21.9.2019 r.

wach karnych klientom przedłożyła podrobione wyroki i postanowienia wskazanego Sądu, które bezpośrednio dotyczyły reprezentowanych. W toku podjętych dotychczas czynności prawdopodobieństwo, że obwiniona dopuściła się zarzucanych jej czynów, jest duże. Nie bez znaczenia jest tu również rodzaj deliktów dyscyplinarnych, a także sama postawa obwinionej. Natomiast, jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, konieczność zastosowania tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych adwokata lub aplikanta adwokackiego może wynikać z ochrony autorytetu i wiarygodności adwokatury jako wspólnoty samorządowej, a także z powodów ewentualnej możliwości wykorzystania przez potencjalnego obwinionego wykonywanego zawodu do np. zacierania dowodów przestępstwa z uwagi na ułatwiony do nich dostęp. Środek ten ma zabezpieczyć zatem zarówno autorytet samorządu, jak i interes społeczny przed szkodami, jakie mogą powstać w wyniku dalszego wykonywania czynności zawodowych (K. Ceglarska-Pilat, P. Kruszyński, J. Trela, M. Zbrojewska (red.), Prawo o adwokaturze. Komentarz, Warszawa 2016, s. 342, teza 7).
(post. WSD z 15.1.2022 r., WSD 138/21)

Adwokat, działając jako pełnomocnik spółki pod firmą X Sp. z o.o., posiadającej 7,23% kapitału zakładowego spółki pod firmą X S.A. z siedzibą w X, doprowadził do odbycia w X 29.10.2015 r. Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki pod firmą X S.A. z siedzibą w X w obecności notariusza X, zaprotokołowanego aktem notarialnym Rep. A nr (...), odbytego przy udziale jednego akcjonariusza – spółki pod firmą X Sp. z o.o., przeprowadzonego równoległe do odbywającego się w tym samym czasie i w tym samym budynku Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki pod firmą X S.A. z siedzibą w X odbytego przy udziale 50,46% kapitału zakładowego spółki, zaprotokołowanego przez notariusza X aktem notarialnym Rep. A nr (...), a następnie doprowadził do podjęcia nieważnych uchwał w sprawie odwołania wszystkich członków Zarządu i Rady Nadzorczej spółki pod firmą X S.A. i powołania nowych członków Zarządu i Rady Nadzorczej spółki pod firmą X S.A., próbując w ten sposób doprowadzić do przejęcia kontroli nad spółką pod firmą X S.A. przez reprezentowaną przez niego spółkę pod firmą X Sp. z o.o., stwarzając jednocześnie zagrożenie dla interesów majątkowych spółki pod firmą X S.A., czym dopuścił się naruszenia zasad etyki adwokackiej, godności zawodu.
(orz. WSD z 18.9.2021 r., WSD 24/21)

Sąd Dyscyplinarny uznał obwinioną adwokat XY za winną popełnienia czynu, który polegał na tym, że 15.7.2016 r. w X naruszyła zasady etyki adwokackiej i godności zawodu, w ten sposób że podlegała ustaloną osobę do zastosowania przemocy fizycznej wobec komornika sądowego i asesora komorniczego podczas pełnienia przez tych funkcjonariuszy publicznych obowiązków służbowych i w celu zmuszenia tych osób do zaniechania prawnej czynności służbowej w postaci sporządzenia dokumentacji w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym, i zajęcia w ramach tego postępowania należącego do niej mienia ruchomego, samochodu osobowego.
(orz. WSD z 12.12.2020 r., WSD 34/20)

Adwokat XY został uznany za winnego tego, że 25.11.2015 r. w Poznaniu naruszył zasady etyki i godności zawodu w ten sposób, że przekraczając wymóg zachowania umiaru, współmierności i oględności wypowiedzi, występując jako obrońca oskarżonej YY na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, III Wydział Karny, w trakcie przesłuchania oskarżycielki subsydiarnej QQ, użył sformułowania, że „chciałby ustalić, dlaczego świadek zeznaje odmiennie co do tych samych okoliczności, i w kwestii zadawania pytań chciałby świadka przepiłować na pół”, tj. o popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

(orz. WSD z 27.6.2020 r., WSD 18/20)

Podstawową normą ZZEAIgZ, wskazującą źródło etyki adwokackiej, definiującą pojęcie naruszenia godności zawodu, a także wprowadzającą powszechny obowiązek przestrzegania przez adwokata norm etycznych i zważania, aby nie uchybić godności zawodu, jest § 1 ZZEAIgZ. Norma wyrażona w § 1 ust. 1 ZZEAIgZ ma fundamentalne znaczenie dla prawidłowej interpretacji i stosowania wszystkich zamieszczonych w nim regulacji oraz ma elementarne znaczenie dla zrozumienia wszelkich nakazów, obowiązków i zaleceń odnoszących się do prawidłowego pełnienia obowiązków adwokackich oraz postawy prezentowanej przez adwokata nie tylko podczas wykonywania zawodu, ale także w czasie, gdy nie pełni czynności zawodowych. Zgodnie z treścią § 1 ust. 2 ZZEAIgZ naruszenie godności zawodu ma miejsce już wówczas, kiedy postępowanie adwokata mogłoby go poniżyć w opinii publicznej. Zachowania poniżające adwokata w oczach opinii publicznej to takie postępowanie, którym adwokat sprzeniewierza się swemu zawodowemu powołaniu lub też wzbudza moralny sprzeciw, odrazę, oburzenie, potępienie moralne lub obyczajowe (*J. Naumann, Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 11). Z naruszeniem dyscyplinarnym mamy do czynienia nie tylko wówczas, gdy adwokat wykazał się postępowaniem, które ewidentnie poniżało go (w opinii publicznej), ale odpowiedzialność dyscyplinarna zachodzi już od momentu, gdy dane zachowanie może poniżyć adwokata w oczach opinii publicznej. Delikt zachodzi bowiem już od chwili, gdy możliwe jest sformułowanie rozsądnej, wyważonej i umotywowanej oceny moralnej, zgodnie z którą dane postępowanie może być ocenione jako uwłaczające godności adwokata. Godność zawodu adwokata wyraża się w tym, że adwokat nie tylko winien bezwzględnie sumiennie wykonywać obowiązki i stosować się do przepisów prawa, ale wręcz wymagać od siebie wyższych standardów kultury (orz. WSD z 21.5.2011 r., WSD 133/10). Zachowanie podrywające zaufanie do zawodu to postępowanie, które choć formalnie poprawne, to jednak zdecydowanie społecznie nieakceptowane. Większość takich zachowań została opisana w treści poszczególnych zasad ZZEAIgZ, ale wyliczenie to nie jest wyczerpujące. Adwokat winien zatem w swoim postępowaniu uwzględniać, że choć może nim formalnie nie naruszać żadnej z zasad ZZEAIgZ, to może być ono oceniane przez adwokaturę lub kogokolwiek spoza adwokatury jako postępowanie naruszające godność zawodu.

W skardze skierowanej do Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w Poznaniu z 19.7.2018 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim *A.W.* wskazywał, że obwiniony adw. *X* podczas wykonywania czynności procesowych w Prokuraturze Okręgowej wielokrotnie pytaniami przerywał pisanie przez prokuratora notatki urzędowej z wykonywania czynności z udziałem obrońcy, mówił, że zaczyna się denerwować i że skorzysta z numeru telefonu, który wskazywał na wewnętrznej okładce swoich akt, uniemożliwiał wykonywanie czynności przez prokuratora oraz nie reagował na wezwania do opuszczenia Prokuratury. Z zeznań świadka *J.W.*, prokuratora Prokuratury Rejonowej w Gorzowie Wielkopolskim delegowanego do Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim, złożonych na rozprawie 26.11.2019 r., wynika, że obwiniony twierdził, że swego czasu był kandydatem na Ministra Sprawiedliwości oraz że kilka dni wcześniej spożywał kolację z Prokuratorem Krajowym, powołując się w ten sposób na wpływy w Ministerstwie Sprawiedliwości, a nadto formułował groźby, że zachowania prokuratora spotkają się z powiadomieniem przełożonych albo Ministerstwa Sprawiedliwości lub mediów i prasy. Równocześnie w piśmie z 16.7.2018 r. skierowanym do Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim obwiniony zarzucał prokuratorowi łamanie konstytucyjnego prawa do obrony oraz rażące naruszenie podstawowych zasad postępowania karnego. Niewątpliwie zachowanie obwinionego *X* i jego postawa prezentowana podczas wykonywania czynności obrońcy w Prokuraturze Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim, w sprawie PO I Ds. 45.2017, w postaci uniemożliwienia prokuratorowi wykonywania swoich obowiązków poprzez powielanie tych samych wniosków dowodowych, co do których wypowiedział się już prokurator prowadzący sprawę, domagania się zmiany decyzji prokuratora oraz niestosowania się do próśb i poleceń prokuratora o opuszczenie budynku Prokuratury, było zachowaniem mogącym go poniżyć w opinii publicznej i naruszającym godność zawodu. Szczególnie naganne było kierowanie przez obwinionego do Prokuratury wniosków na piśmie sugerujących nagłośnienie sprawy u Prokuratora Generalnego poprzez powiadomienie go o postępowaniu podległych mu prokuratorów oraz bezpodstawne twierdzenia, iż działania prokuratora naruszają prawo do obrony oraz rażąco naruszają podstawowe zasady postępowania karnego. Takie zachowanie mogło wzbudzić odrazę, oburzenie, potępienie moralne lub obyczajowe, zarówno przez adwokatów, jak też kogokolwiek spoza adwokatury.

(orz. *WSD z 25.1.2020 r., WSD 180/19*)

Nie można pociągnąć do odpowiedzialności zawodowej za zachowanie „zgodnie z nakazem lub zakazem albo upoważnieniem obowiązującej ustawy”, choćby zachowanie takie formalnie stanowiło naruszenie norm etyki zawodowej ujętych w kodeksie etyki zawodowej przyjętej przez daną korporację zawodową.

(*uchwała TK z 17.3.1993 r., W 16/92; wyrok SN z 27.9.2012 r., SDI 24/12*)

Niedopuszczalne użycie togi adwokackiej

Sąd Dyscyplinarny uznał adw. *W.B.* winnym tego, że przechowywał w swoim mieszkaniu w sposób umożliwiający dostęp osobom trzecim fotografie nagich kobiet w todzie adwokackiej, wykonane przy wykorzystaniu jego własnej togi adwokackiej. Czyn ten uznano za przewinienie dyscyplinarne i wymierzono mu karę nagany. Wyższy Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy to orzeczenie. W kasacji adwokat zarzucił m.in. rażące naruszenie prawa procesowego wynikające z odmowy przeprowadzenia zgłoszonego przez niego dowodu z przesłuchania świadków (syna i synowej obwinionego), którzy mieli zeznawać na okoliczność, że to oni, a nie obwiniony, przechowywali zdjęcia, „i to w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom trzecim, bo ukryte za książkami w regale z zamykanymi drzwiczkami, zaś obwiniony w ogóle nic o tym nie wiedział i nie miał świadomości, że takowe zdjęcia znajdują się w jego mieszkaniu”. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wyjaśnił już, że: „Przeprowadzenie dowodu z bezpośredniego przesłuchania syna i jego żony niczego istotnego nie może do sprawy wnieść. Świadkowie ci zostali powołani na okoliczność braku świadomości obwinionego co do istnienia tychże zdjęć. Badania świadomości, a więc i pamięci lub niepamięci, a także spostrzegawczości skarżącego za pomocą zeznań innych osób, jest nie do przyjęcia. Poza sporem procesu dyscyplinarnego jest, że jedynym dysponentem i posiadaczem przedmiotowego lokalu mieszkalnego jest sam obwiniony i on sam jest odpowiedzialny za znajdujące się tam rzeczy i ich zabezpieczenie”.

Należy stanąć na stanowisku, że określenie granic rygoryzmu ocen oraz egzekwowanie przestrzegania zasad etyki adwokackiej i godności zawodu adwokata (w danym wypadku § 1 i 4 ZZEAIgZ) należy do kompetencji organów korporacyjnych adwokatury (art. 3 pkt 5 i art. 80 oraz art. 39 pkt 3 i art. 63 PrAdw). Jest poza sporem, że obwiniony naruszył § 1 i 4 ZZEAIgZ przez to, że dopuścił do użycia własnej togi adwokackiej jako rekwizytu przy robieniu nieprzyzwoitych zdjęć fotograficznych.

Określenie granic rygoryzmu ocen oraz egzekwowanie przestrzegania zasad etyki adwokackiej i godności zawodu adwokata należy do kompetencji organów korporacyjnych adwokatury (art. 3 ust. 1 pkt 5 i art. 80 oraz art. 39 pkt 3, art. 63 i 95 PrAdw). Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w *W.* orzeczeniem z 15.1.2000 r. (...) uznał adwokata *W.B.* winnym zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu, że w okresie od marca 1994 r. do 23.4.1996 r. przechowywał w swoim mieszkaniu w *W.*, w sposób umożliwiający dostęp do nich osobom trzecim, fotografie nagich kobiet w todzie adwokackiej, wykonanych przy wykorzystaniu jego własnej togi adwokackiej, czyli przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 80 PrAdw w zw. z § 1 i 4 ZZEAIgZ i wymierzył mu karę nagany. W wyniku odwołania obwinionego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny adwokatury orzeczeniem z 3.6.2000 r. (...) utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie. Sąd Najwyższy w sprawie z kasacji obwinionego

W.B. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w W. (...), utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w W., oddalił kasację. (post. SN z 5.1.2001 r., III SZ 8/00)

Podjęmowanie działań na niekorzyść klienta

WSDA bez zastrzeżeń podziela pogląd sądu dyscyplinarnego I instancji, że zachowanie adwokata, który wykorzystuje swój autorytet dla podejmowania działań narażających pokrzywdzoną na konsekwencje finansowe, podjętych wskutek jego namowy rozporządzeń majątkowych, a jednocześnie celem wpłynięcia na decyzję pokrzywdzonej, podejmuje wobec niej zobowiązania, których nie może i nie zamierza wykonać – dyskwalifikuje adwokata w zakresie wykonywanego przez niego zawodu, będącego przecież zawodem zaufania publicznego.

(orz. WSD z 13.12.2014 r., WSD 121/14)

Naruszenie zasad etycznych wykonywania zawodu adwokata poprzez przekazanie organom ścigania informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez klienta

Artykuł 304 § 1 KPK stanowi jedynie podstawę tzw. społecznego obowiązku informowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Nie jest to w żadnym razie obowiązek prawny, a sens normatywny tej regulacji sprowadza się do wskazania, że przekazywanie organom ścigania informacji o podejrzeniu przestępstwa nie może być traktowany, co do zasady, jako czyn społecznie naganny, lecz wręcz odwrotnie, jako czyn społecznie aprobowany. Nie oznacza to wszakże, że z uwagi na szczególne względy etyczne lub prawne, zachowania takie nie mogą być traktowane jako sprzeczne z regułami wykonywania określonych zawodów zaufania publicznego, z uwagi na normy etyczne obowiązujące w określonych korporacjach zawodowych. Tak jest w szczególności w przypadku wykonywania zawodu adwokata. Przekazywanie przez osobę wykonującą ten zawód organom ścigania informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez klienta, z którym wciąż łączy adwokata stosunek prawny, choćby z uwagi na istniejący spór co do wynagrodzenia za świadczone usługi prawne, stanowi naruszenie zasad etycznych wykonywania zawodu adwokata, podważając konieczną dla efektywnego wykonywania tego zawodu zasadę zaufania i lojalności.

(post. SN z 6.6.2018 r., SDI 201/18)

Popełnienie przez adwokata przestępstwa

Także fakt wymierzenia obwinionemu kary przez sąd powszechny nie może wpływać na ocenę deontologiczną jego postępowania w płaszczyźnie odpowiedzial-

ności dyscyplinarnej. Postępowanie karne oraz postępowanie dyscyplinarne pełnią odmienne funkcje. Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego o ten sam czyn (art. 86 PrAdw). Ocena zachowania obwinionego w płaszczyźnie dyscyplinarnej może być zasadniczo odmienna od dokonanej oceny prawnokarnej, w tym także bardziej surowa dla obwinionego.

(orz. WSD z 4.7.2015 r., WSD 51/15)

Zachowanie obwinionego stanowiło kwalifikowane poprzez popełnienie umyślnego przestępstwa naruszenie godności zawodu adwokata. Jest to właśnie, przywołując jeden z argumentów obrońcy, sytuacja wyjątkowa. Popełnienie przez adwokata przestępstwa umyślnego nie jest w środowisku adwokackim normą ani nawet statystycznie zauważalną prawidłowością. Nawet w praktyce orzeczniczej sądów dyscyplinarnych sprawy tego rodzaju stanowią relatywnie nieznaczną część. Dlatego też w sprawach takiego rodzaju względ na wagę naruszenia zasad deontologii zawodowej i skutki przewinienia dla postrzegania adwokatury jako zawodu zaufania publicznego oraz ogółu adwokatów i aplikantów adwokackich biorą górę nad okolicznościami o charakterze podmiotowym, dotyczącymi osoby obwinionego.

(orz. WSD z 29.11.2014 r., WSD 68/14)

Zważywszy na fakt, że obwiniony podrobił dokument, popełnił powszechne przestępstwo w zamiarze bezpośrednim, tj. w celu użycia go jako autentyczny, to czyn popełniony przez obwinionego uznać należy za jedno z najpoważniejszych przewinień dyscyplinarnych. Żadna z podnoszonych okoliczności łagodzących nie usprawiedliwia zachowania obwinionego, który w sposób przemyślany, konsekwentny, niejednorazowy, zmierzał do realizacji z góry powziętego zamiaru (...). To w szczególności takie działanie obwinionego zaważyło, iż WSD nie miał wątpliwości, że jedyną uzasadnioną w tej sytuacji karą za przewinienie jest najsurowsza kara – wydalenie z adwokatury.

(orz. WSD z 28.6.2014 r., WSD 94/13)

Posługiwanie się przestępstwem dla obrony, choćby najbardziej moralnie uzasadnionych interesów, nie mieści się w katalogu narzędzi, którymi może się posługiwać adwokat działający z należytą uczciwością (por. § 8 ZZEaIGZ). Dopuszczenie się przez adwokata przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości pozbawia go możliwości działania w środowisku związanym z wymiarem sprawiedliwości. Niemożliwe byłoby np. uwzględnienie wniosku o wpis na listę adwokatów osoby prawomocnie skazanej za tego typu przestępstwo. Podobnie nie ma możliwości pozostawienia w adwokaturze osoby, która dopuściła się przestępstwa podżegania do fałszywych zeznań, niezależnie od swojej motywacji. W kwestii, czy można się posłużyć przestępstwem w postępowaniu przed sądem, nie można wprowadzać relatywizmu.

(orz. WSD z 3.3.2014 r., WSD 16/14)